CRinMA

Interreg Europe

Dobré praktiky projektu CRinMA

Environment & resource erciency

€ 1.03 M ERDF

Jan 2017 Jun 2021

European Union
European Regional Development Fund

O projekte CRinMA

Hlavnou témou, ktorej sa projekt venuje, je **ochrana a propagácia kultúrneho dedičstva v prihraničných horských oblastiach.** Kým mestské oblasti budujú svoju identitu a „značku" na kultúrnom dedičstve, odľahlé horské oblasti väčšinou stavajú na prírodných zdrojoch, pričom nevyužívajú naplno potenciál kultúrneho dedičstva.

Projekt CRinMA predstavuje inovatívny prístup v tejto oblasti.

- Ukazuje najlepší spôsob, ako využiť **kultúrne dedičstvo v horských oblastiach** ako príležitosť pre inteligentný rozvoj.
- Dokazuje, že hranice v horských oblastiach nerozdeľujú ale spájajú.
- Prihraničné regióny sú povzbudené v prezentácii hôr ako **spoločného kultúrneho územia** a ochrane spoločného kultúrneho dedičstva (hmotného i nehmotného) nezávisle od hraníc.

Partneri

Malopoľské vojvodstvo (Poľsko)

Podkarpatské vojvodstvo (Poľsko)

Agentúra regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja Slovensko)

INORDE - Institut of Economic Development of Ourense Province (Španielsko)

Municipality of Montalegre (Portugalsko)

UNCEM Piedmont – Union of Mountain Municipalities Piedmontese Delegation (Taliansko)

Malopoľské vojvodstvo (Poľsko)

Dobré praktiky:
Medzinárodná Aliancia Horských Múzeí IMMA

IMMA (International Mountain Museums Alliance) je medzinárodná aliancia horských múzeí, ktorá zhromažďuje predmety a horské archívy a zaoberá sa históriou horského výskumu. Jej cieľom je propagovať horskú kultúru, organizovať spoločné projekty a vymieňať si skúsenosti medzi inštitúciami. IMMA bola založená 11. decembra 2015 pri Organizácii pre výživu a poľnohospodárstvo OSN v Ríme. Táto udalosť bola výsledkom spolupráce medzi Tatranským múzeom v Zakopanom a Národným horským múzeom v Turíne. Dohodu podpísalo päť inštitúcií: Museé Alpin v Chamonix (Francúzsko), Servei General d'Informatique de Muntanya v Sabadell (Španielsko), Whyte Museum of the Canadian Rockies v Banff (Kanada), Museo Nazionale della Montagna "Duca degli Abruzzi" Turin (Taliansko) a Tatranské múzeum v Zakopanom.

V roku 2016 sa zástupcovia IMMA stretli v Zakopanom, na konferencii organizovanej Tatranským múzeom. Súčasťou návštevy bolo otvorenie výstavy fotografií Otca Alberta Maria De Agnostini zo zbierok Národného horského múzea v Turíne. Výstava sa konala v Múzeu zakopanského štýlu vo Vile Koliba. Začiatkom októbra 2017 sa zástupcovia IMMA stretli opäť, tentoraz v Sabadell na veliteľstve Servei General d'Informació de Muntanya. Debatovalo sa hlavne o spoločných aktivitách členských múzeí – Medzinárodnom horskom dni a iných menších či väčších aktivitách medzi zahraničnými partnermi.

Efektívnosť
Spolupráca medzi múzeami je efektívnou praktikou, ktorej výsledkom je výmena skúseností účastníkov. Táto spolupráca umožňuje zorganizovať niektoré aktivity spoločne (spoločné výstavy, podujatia). 11. decembra každý člen IMMA oslavuje Medzinárodný horský deň, ktorý spája všetkých zástupcov. Výsledkom tejto praktiky je, že členovia IMMA tiež zhromažďujú predmety a horské archívy, zaoberajú sa históriou horského výskumu a kultúrneho dedičstva.

Problémy
Hlavným problémom v rámci projektu je odlišná úroveň jazykovej zručnosti členov. Znalosť anglického jazyka nie je vždy dostatočná.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Medzinárodná spolupráca podporuje objavovanie rôznych kultúr, zbieranie archívov a rozširovanie vedomostí. Spoločný cieľ, propagovať horskú kultúru, pomáha získavať skúsenosti v rámci medzinárodných kontaktov, ponúka nové výzvy v organizovaní medzinárodných podujatí a výstav. Spolupráca tiež podporuje iné kultúrne inštitúcie a ich aktivity.

Potrebné zdroje
- 300,00 eur ročný poplatok
- náklady na internetovú doménu
- náklady na služobnú cestu pre dvoch zástupcov Tatranského múzea

INTERNATIONAL MOUNTAIN MUSEUMS ALLIANCE

Viac informácií
http://muzeumtatrzanskie.pl/imma/

Dobré praktiky:
Goralský karneval

Goralský karneval je ľudový festival hudby a tanca, pretekov na saniach ťahaných koňmi a iných súťaží na snehu. Goralský karneval je národná súťaž skupín koledníkov, šou tanečných párov, súťaž zbojníckeho tanca a „Kumoterki" - preteky goralského páru na saniach ťahaných koňmi. Je to najväčšie kultúrne podujatie tohto druhu v Poľsku. Dušou podujatia je súťaž skupín koledníkov, ktorá udržiava a popularizuje tradičné zvyky a kolednícke rituály spojené s Vianocami, Novým rokom a fašiangami. Karneval zároveň pestuje ľudovú tradíciu regionálnych tancov - goralov a zbojníkov, a udržiava kultúrne kontakty medzi autentickými kultúrnymi prostrediami. Rovnako karneval umožňuje organizovanie kultúrnej zábavy pre množstvo turistov prostredníctvom ukážky krásy fašiangových kostýmov. Medzi sprievodné akcie projektu patria Národná výstava ľudového umenia, Národná zimná výstava poľských tatranských pastierskych psov a „Kumoterki" - preteky na saniach. Každý rok obrovské množstvo ľudí obdivuje bohatosť kostýmov, tanečné kroky, živé melódie a koledy nespočetného množstva amatérskych skupín, ktorých záujmom je pestovať krásne tradície našej ľudovej kultúry. Táto udalosť sa organizuje už od roku 1973.

Efektívnosť
- zvyšujúci sa počet účastníkov na súťažiach a sprievodných akciách
- databáza ľudí a inštitúcií, ktorí pestujú ľudové tradície
- nárast atraktivity regiónu a Tatranskej Bukoviny samotnej, viac turistov navštevujúcich región
- vzrastajúci záujem o ľudovú a regionálnu kultúru u detí a mládeže
- väčšia spoločenská aktivita a účasť na rozvoji regiónu, prezentácia poľskej kultúry v rámci Európy

Problémy
Hlavné problémy počas projektu sa týkajú získavania finančných prostriedkov pre karneval a propagáciu podujatia na národnej úrovni kvôli nedostatočnej účasti verejných médií.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Goralský karneval je kultúrnym zážitkom pre verejnosť a zároveň každoročným kreatívnym impulzom pre organizátorov kultúrneho života aj samotných účastníkov, ktorých počet neustále narastá. Dôsledne implementovaná konkurencieschopnosť spôsobuje, že na karnevale sa stretávajú najlepší umelci z Poľska, mnohí zástupcovia kultúrneho a vedeckého sveta a ľudia, ktorí vnímajú krásu a poľský folklór. Podujatie má svojich verných fanúšikov, divákov a pravidelných účastníkov, medzi ktorými je množstvo mladých ľudí a ich počet sa z roka na rok zvyšuje. Tieto predpoklady ukazujú, že je potrebné organizovať podujatia prospešné pre miestnu tradíciu a ochranu ľudovej kultúry.

Potrebné zdroje
- financované Malopoľským regiónom, vlastné zdroje, sponzori a reklama
- organizáciu a dohľad nad projektom poskytuje Riaditeľstvo miestneho kultúrneho centra v Tatranskej Bukovine a tím zložený zo siedmych stálych zamestnancov a asi desiatich dobrovoľníkov.

Viac informácií
http://goralskikarnawal.pl/

Podkarpatské vojvodstvo (Poľsko)

Dobré praktiky:
Karpatské horské legendy

„Kniha o Karpatských horských legendách - Bukovské vrchy, Nízke Beskydy, Čierna hora a Gorgany“ od Andrzeja Potocki zahŕňa zbierku 179 legiend z národných a etnických skupín, ktoré žili v Karpatoch: Bojkovia, Lemkovia, Židia.

V minulosti sa legendy prenášali z generácie na generáciu ako príklad múdrosti. Bohužiaľ, tento proces sa zastavil počas 2. svetovej vojny, keď sa niektoré etnické skupiny presídlili a niektoré boli vyhubené. Kniha Andrzeja Potocki pomáha čitateľovi objaviť svet, ktorý už neexistuje.

Potrebné zdroje
- autorský poplatok
- náklady na tlač

Efektívnosť
Kniha bola viackrát revidovaná. Je veľmi užitočnou pomôckou pre ľudí zaujímajúcich sa o dedičstvo Karpát. Umožňuje cestovať po Karpatoch viac informovaným spôsobom. Pomáha pochopiť aká bola táto oblasť živá až do 2. svetovej vojny.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Kniha môže slúžiť ako užitočný prostriedok pre komparatívny výskum, pretože legendy sú súčasťou väčšiny horských kultúr.

Dobré praktiky:
Transkarpatská archeologická a kultúrna cesta

Transkarpatská archeologická a kultúrna cesta vedie cez horské oblasti Poľsko-slovenskej hranice. Táto cesta pomáha objavovať vzácne archeologické artefakty z tejto oblasti, ktoré sú prezentované v prirodzenom kontexte.

Niektoré stavby sú postavené priamo na tejto ceste. Sú to rekonštrukcie predhistorických stavieb, ako sú obytné budovy, farmárske budovy, opevnenia a remeselnícke dielne. Tiež sa tu nachádzajú súčasti turistickej infraštruktúry, ktoré umožňujú prístup k atrakciám na ceste. Na ceste sú vytýčené atrakcie. Návštevníci cesty majú možnosť pozorovať ako ľudia žili v minulosti. Súčasťou je aj náučný program, ktorý obsahuje pestovanie rastlín alebo chov zvierat, atď..

Návštevníci sa tiež môžu zúčastniť rekonštrukcií zobrazujúcich predhistorické remeslá. Cieľom cesty je propagovať kultúrne dedičstvo a spoznávať spoločnú históriu cezhraničnej oblasti.

Potrebné zdroje
- Financované z Poľsko-slovenského programu Interreg (2014-2020).
- Celkový rozpočet: 1 411 303,85 EUR

Efektívnosť
Očividným úspechom je veľmi dobrá spolupráca medzi poľskými a slovenskými múzeami. Atrakcie na ceste a nová infraštruktúra pomohli zlepšiť kultúrnu ponuku poľských a slovenských múzeí. Cesta ako nový produkt kultúrneho turizmu pomohla spropagovať kultúrne a prírodné dedičstvo. Cezhraničná cesta pomohla pochopiť spoločné kultúrne korene oboch národov.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Myšlienka propagácie spoločného kultúrneho dedičstva v cezhraničnej oblasti prostredníctvom tejto cesty by sa mohla aplikovať v iných cezhraničných oblastiach so spoločnou kultúrou.

Prešovský samosprávny kraj (Slovensko)

Dobré praktiky:
Bezbariérový hrad v Starej Ľubovni

Nová inovatívna forma prezentovania kultúrneho dedičstva pre každého bez výnimky na bezbariérovom hrade v Starej Ľubovni. Hrad v Starej Ľubovni prináša nový spôsob prezentácie pre ľudí so špeciálnymi potrebami. Bezbariérový hrad je odpoveďou na základnú požiadavku – byť prístupný pre každého návštevníka. Sprístupnenie hradu bez bariér je najúspešnejšou udalosťou v histórii hradu. Implementovanie medzinárodných stratégií a dohôd na dostupnosť kultúry pre marginalizované skupiny je sčasti prácou múzea, ale najviditeľnejšie je prostredníctvom médií. Hrad a skanzen je prístupný pre zrakovo a sluchovo postihnutých ľudí aj ľudí s rôznymi mentálnymi poruchami.

Sprístupnenie hradu:

- pre nevidiacich - použitie moderných technológií, ktoré umožňujú umiestniť video, ktoré obsahuje rozprávaný text v posunkovej reči. Nahrávky sa ukladajú na internetové úložisko, kde si ich môžu návštevníci stiahnuť cez QR kód do svojho mobilu alebo požičaného tabletu.

- pre čiastočne nevidiacich sa tu nachádza vodiaca línia, ktorá im umožňuje prejsť časť hradu. Časť línie tvorí bronzový 3D model hradu navrhnutý špeciálne pre slepých ľudí.

Okrem toho, počas sezóny hrad realizuje projekty zamerané na animoterapiu. Terapie využívajú dravé vtáky na starostlivosť a liečbu psychických problémov.

Potrebné zdroje
Náklady v roku 2011 boli asi 300€. Ostatné financie boli získané od darcov a z grantu z Ministerstva kultúry. Dôležité súčasťou sú aj ľudské zdroje, ktoré pomáhajú udržiavať aktivity.

Efektívnosť
Je to jeden z najzmysluplnejších projektov. V mnohých prípadoch je tu možnosť zastaviť úpadok myslenia. Dávate nevidiacemu šancu vidieť niečo, čo si nevie predstaviť z rozprávania, dotýkať sa niečoho nepredstaviteľného a získať sebadôveru. Je nemožné merať výsledky takýchto projektov. Návštevnosť je zanedbateľná, ale aj keď príde len jeden, má to zmysel.

Problémy
Veľa vecí stojí na osobnej zainteresovanosti a je dôležité robiť to zodpovedne. Pre hrad to bolo veľmi obohacujúce. Je to praktická ukážka toho, aké výnimočné projekty sa dajú realizovať len s minimom finančných zdrojov.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Treba poznamenať, že hoci bol projekt určený pre znevýhodnené skupiny, prinajmenšom to malo rovnaký prínos aj pre múzeum. Mediálna prezentácia, vysoké ocenenie návštevníkmi a turistami a ocenenia od rôznych organizácií zainteresovaných do takýchto aktivít sú nesporným prínosom, ale aj záväzkom do budúcnosti. Pri realizácii je dôležité získavať a porovnávať vedomosti a skúsenosti. Nevyhnutná je komunikácia so všetkými zúčastnenými. Je dôležité pripraviť ucelené projekty a vytvoriť kvalitné výstupy. Každý človek je člen spoločnosti a mal by byť zapojený do procesu.

Viac informácií
http://www.hradlubovna.sk/en/castle-for-visually-impaired-2/

Prešovský samosprávny kraj (Slovensko)

Dobré praktiky:
LETOHRAD - spoločná propagácia obnovovaných hradov v Prešovskom kraji

V Prešovskom kraji je 13 obnovovaných hradných zrúcanín, najviac spomedzi všetkých krajov. Občianske združenie Rákociho cesta a KOCR Severovýchod Slovenska v spolupráci s organizátormi hradných podujatí pripravili v lete 2017 kampaň LETOHRAD. Išlo o spoločnú prezentáciu desiatich hradov, na ktoré sa vďaka postupujúcej obnove vracia život. K hradom prezentovaným v kampani patrili Brekov, Šebeš, Kamenica, Jasenov, Čičva, Šarišský a Kapušiansky hrad, Plaveč, Soľnohrad, Obišovský hrad (na pomedzí Prešovského a Košického kraja). Súčasťou propagácie bol aj pútač hradných ciest v podobe železnej hradnej brány osadený v centre mesta Sabinov. Kampaň bola prvou spoločnou propagáciou hradných podujatí.
Súčasťou kampane boli aj dve súťaže. Návštevníci mohli zbierať súťažné pečiatky na hradných podujatiach a zabojovať tak o hlavnú cenu – kráľovskú korunu vykladanú kameňmi z obnovovaných hradov. Súťažiť mohli aj prostredníctvom mobilnej aplikácie Objavujme v hre Letohrad. Riešili lokalizačné úlohy, kvízové otázky o hradoch a fotografické úlohy. Najlepší objaviteľ hradov získal kráľovské žezlo a víkendový pobyt, odmenení boli aj ďalší 10 najlepší hráči. Pozitívne ohlasy organizátorov podujatí a návštevníkov hradov sú východiskom pre novú kampaň LETOHRAD 2018. Táto aktivita sa uskutočnila v rámci projektu "Hradná cesta pokračuje", ktorý realizovalo OZ Rákociho cesta vďaka podpore Komunitnej nadácie Veľký Šariš v programe Šariš ľuďom a vďaka podpore Krajskej organizácie cestovného ruchu Severovýchod Slovenska.

Potrebné zdroje
100,00€ - dve pracovné stretnutia organizátorov hradných podujatí
300,00€ - osadenie pútača hradných ciest
300,00€ - letáky A4 na zbieranie pečiatok z hradných podujatí 3 000 ks
350,00€ - výroba hlavnej ceny – kráľovskej koruny
500,00€ - koordinovanie projektu
130,00€ - pečiatky hradných podujatí

Efektívnosť
Kampaň LETOHRAD prispela k zvýšeniu návštevnosti hradov. Po prvýkrát si hrady navzájom propagovali svoje podujatia, ktoré sa podarilo zladiť tak, aby každé podujatie sa konalo vždy v inom termíne. Na každom hrade bol umiestnená tabuľa s termínmi všetkých 11 podujatí. Kampaň spojila organizátorov podujatí, ktorí sa stretli na začiatku i na konci kampane. Jedno z hradných podujatí bolo pre nepriazeň počasia zrušené. Aj napriek tomu, na hrad prišli návštevníci s motiváciou získať pečiatku z podujatia, keďže každý súťažiaci mal v osudí toľko pečiatok, koľko hradných podujatí navštívil. Hradné podujatia získali vďaka kampani vyšší počet prvonávštevníkov. Hrady sa spoločnou kampaňou prezentovali nie ako konkurenčné subjekty, ale ako partneri, spolupracujúci v prospech návštevníka. Kampaň LETOHRAD bola nominovaná na ocenenie Najlepší v cestovnom ruchu Prešovského kraja 2017 – v kategórii NAJ produkt.

Problémy
- Obnovované hrady v Prešovskom kraji nie sú dostatočne vybavené kapacitami parkovísk pre nápor návštevníkov hradných podujatí.
- Zlá kvalita prístupových ciest a chodníkov od parkoviska ku hradu.
- Nedorozumenia na niektorých hradoch spôsobené nevyjasnenými kompetenciami medzi vlastníkom hradu a organizátorom podujatia.
- Staršie mobilné telefóny a dostupnosť signálu mali za dôsledok v niektorých prípadoch výpadky mobilnej aplikácie.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Subjekty v rámci jednej destinácie (regiónu), ktoré majú spoločného návštevníka a snažia sa ho prilákať organizovaním podujatí, si môžu navzájom pomôcť, ak sa spoja a dohodnú termíny podujatí, tak aby návštevník mohol navštíviť každé podujatie (každé podujatie v inom termíne).

Viac informácií
https://www.severovychod.sk/

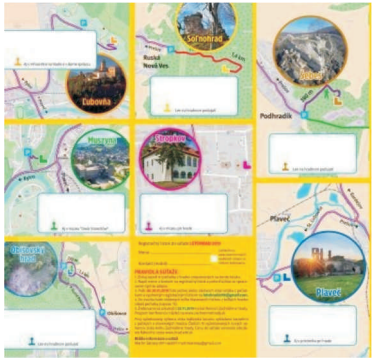

Provincia Ourense (Španielsko)

Dobré praktiky:
ESTACIONES (železničné stanice)

ESTACIONES (železničné stanice) je projekt, schválený v rámci programu POCTEP (cezhraničná spolupráca) na obnovu šiestich železničných staníc. Hlavným cieľom je ochrana kultúrneho dedičstva - architektúry staničných budov, a udržateľnosť dedičstva nájdením novej funkcie pre tieto budovy.

Šesť staníc už bolo obnovených a medzi ich hlavné aktivity patria kultúrne a prírodné aktivity. S cieľom zachovať tradíciu, na železničnej stanici v Santa Cruz sa nachádza Múzeum regionálneho odevu a Múzeum áut. V Baños de Molgas je na železničnej stanici múzeum, kde môžete vidieť kultúrny odkaz miestnych umelcov. V súčasnosti sú všetky z nich dostupné pre návštevníkov. Tento projekt podporuje lokálnu ekonomiku prostredníctvom aktivít organizovaných na staniciach, cezhraničných podujatí, ktoré sa konajú v ich zariadeniach, vonkajších športových podujatí, tréningových a reklamných aktivít, seminárov a iných udalostí propagujúcich prírodné a kultúrne dedičstvo.

Efektívnosť
Obnova samostatnej historickej budovy vytvára pracovné príležitosti a prináša zisky znovu investované v blízkom okolí. Naviac umožňuje zachovať kultúrne a prírodné dedičstvo.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Tento projekt sa dá aplikovať aj v iných podobných oblastiach, ako napr. horské vidiecke oblasti so železničnými traťami ako spôsob udržateľnej podpory, ktorá má pozitívny vplyv na lokálnu ekonomiku.

Potrebné zdroje
Financovanie prostredníctvom FEDER v rámci cezhraničnej spolupráce Interreg
5 744 370,78€

Viac informácií
http://inorde.com/es/

Dobré praktiky:
CHESTNUT: Zhodnotenie územia prostredníctvom vnútorných zdrojov

Projekt Chestnut (gaštan) bol schválený v rámci Programu cezhraničnej spolupráce 2000-2006. Hlavným zámerom bolo zhodnotenie územia na základe vnútorných zdrojov, s cieľom podporiť vidiecku ekonomiku prostredníctvom udržania kultúrnej tradície. Projekt má dve časti: vybudovanie vývojového centra na výskum a testovanie nových odrôd, a vytvorenie pilotných parciel.

Centrum je samofinancované, poskytuje rôzne služby, ako napr. poradenstvo pre farmárov, testovanie a iné poľnohospodárske záležitosti. Pilotné parcely nám poskytujú užitočné informácie pre náš poradenský servis.

Dotknutou oblasťou bol vidiek so špecifickými znakmi, ako napr. nízka hustota obyvateľstva alebo nedostatok schopných organizácií. Projekt dosahuje významný úspech, ktorý spojil výrobcov gaštanov aby podporili svoje parcely (261ha s asi 38 000 gaštanovými stromami) a samozrejme svoje výnosy. Všetci výrobcovia ponúkli svoje pozemky na testovanie nových odrôd odolných voči chorobám. Výsledky budú dlhodobé kvôli pestovaniu stromov a udržateľnosti oblasti.

Výhody plynú tak pre samotných výrobcov, ako aj pre obchod, ktorý získa lepší produkt. Nemali by sme zabudnúť, že táto oblasť zásahu je jednou s najväčším počtom výrobcov gaštanov. Registrujeme zvýšený záujem o poradenský servis na vylepšenie gaštanových parciel a nových parciel. To nás utvrdzuje v úspešnosti originálneho projektu.

Efektívnosť
Efektívnym spôsobom ako podporiť ekonomiku vidieckych oblastí je prostredníctvom inštitúcií poskytnúť spoluprácu medzi výrobcami a obchodníkmi. 261 ha s asi 38 000 novými gaštanovými stromami je dôkazom, že to bude priaznivý výsledok. Najdôležitejší obchodný predajca gaštanov (584 pracovníkov) nedávno založil novú prevádzku v Ourense, čo svedčí o dôležitosti tohto sektora pre náš región.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Projekt sa môže využiť v iných regiónoch ako dobrý príklad spolupráce verejného a súkromného sektora. Okrem toho pre vidiecke oblasti je to dobrý spôsob ako podporiť ich ekonomiku a zároveň zachovať tradície.

Potrebné zdroje
Tento projekt bol financovaný Programom cezhraničnej spolupráce a podporil všetkých partnerov sumou 2 127 500,00€.

Viac informácií
http://inorde.com/es/

Montalegre (Portugalsko)

Dobré praktiky:
Tematický park v Borralha

Tematický park vznikol obnovením starých volfrámových baní v Montalegre. Samospráva sa rozhodla obnoviť priestor tým, že vytvorila dve vetvy, jednu turistickú a jednu hudobnú (muzikologickú), a zapojila do obnovy a podpory aj miestnych ľudí. Volfrámové bane v Borralha vznikli približne v čase 1. svetovej vojny a zanikli v roku 1986. Poskytovali suroviny v oboch svetových vojnách. Bane obsahujú geologické bohatstvo s veľkým potenciálom pre región aj rozvoj miestnej ekonomiky. Ďalším cieľom obnovy komplexu baní je ochrana životného prostredia, keďže ťažba volfrámu spôsobovala znečistenie a znehodnocovanie pôdy. Banícke budovy boli obnovené a transformované na recepciu, auditórium, výstavný areál s niekoľkými nástrojmi a strojmi, ktoré sa používali pri ťažbe, a tiež dokumentačný historický register. Tento projekt bol podporený prostredníctvom národných fondov PRODER a ON.

Potrebné zdroje
Medzi potrebné zdroje patria stály a dočasný tím, reklama a prezentácia, údržba baní a budov. Na obnovu budov samospráva dostala podporu z národných projektov, ktoré pokrývajú väčšinu investícií.

Efektívnosť
Bane v Borralha už navštívilo viac ako 1 834 turistov. Je to historická obnova, ktorá umožňuje návštevníkom obnoviť banícke aktivity a oboznámiť sa s metódami a nástrojmi používanými v tých časoch.

Problémy
Obnova starých verejných budov naráža na právne a kultúrne prekážky a byrokraciu. Nedodržanie termínov pri obnovovacích prácach budov je náročné zvládnuť, najmä ak sú realizované v rámci projektov (národných alebo európskych).

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Obnova a premena starých baní na turistické centrá je dobrým príkladom, ktorý sa môže aplikovať v iných krajinách a regiónoch s baníckou tradíciou.

Viac informácií
http://www.ecomuseu.org/index/pt-pt/visite/polos/ecomuseu-barroso-centro-interpretativo-das-minas-da-borralha

Dobré praktiky:
Natura Xurês-Gerês

Hlavným cieľom projektu je ochrana a zachovanie prírodných a kultúrnych zdrojov v euroregióne Galicia , severne od Portugalska. Natura Xurés-Gerês je projekt schválený v rámci programu POCTEP (Program cezhraničnej spolupráce). Hlavným cieľom projektu je ochrana a zachovanie prírodných a kultúrnych zdrojov v euroregióne Galicia, severne od Portugalska, konkrétne National Parque Peneda-Gerês (národný park, ktorý prekračuje hranice tým, že sa nachádza na oboch stranách hranice Portugalska a Španielska). Projekt zaznamenal niekoľko úspešných aktivít, ako napr. realizácia peších cezhraničných chodníkov spolu s vytýčením trás. Pomocou tejto aktivity bolo možné rozčleniť sieť peších chodníkov na oboch územiach a tiež poskytnúť spojenú a efektívnejšiu publicitu. Ďalšou aktivitou bolo vypracovanie programov cezhraničných podujatí, ktoré sa konali v interpretačných centrách. To umožňuje spojenie kultúrnych a prírodných aktivít, majúc stále na pamäti zachovanie prírody. Medzi iné aktivity patrilo publikovanie sprievodcov s informáciami o cezhraničnej oblasti (na úrovni architektonickej, pamiatkovej a environmentálnej), a tiež poskytnutie školenia pre sprievodcov a environmentálnych pozorovateľov, reklamnú webovú stránku aj účasť na národných veľtrhoch. Tento projekt zároveň podporil miestnu ekonomiku propagáciou ubytovacích zariadení (hotelov, tradičných turistických ubytovní, penziónov, atď.).

Efektívnosť
Vytvorenie 70 km nových peších chodníkov, ktoré umožnili výstavbu nových cezhraničných ciest. Podujatia, ktoré sa konali v rámci projektu umožnili účasť miestnych ľudí z dedín na oboch stranách hranice. Vytvorenie sprievodcov a školenie 20 mladých ľudí ako environmentálnych pozorovateľov (Portugalcov a Španielov). Niekoľko cezhraničných výstav, ktoré týmto spôsobom spolu propagujú kultúrne a prírodné dedičstvo.

Problémy
Počas implementácie tohto projektu nebol zaznamenaný žiadny problém.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Tento projekt sa môže aplikovať aj v iných cezhraničných regiónoch s prírodnými alebo národnými parkami a týmto zdieľať rovnaké problémy a ciele smerom ku kultúrnemu a prírodnému dedičstvu.

Viac informácií
http://www.adere-pg.pt/projectos-e-actividade-desenvolvidos-natura-xures-geres

Potrebné zdroje
Projekt bol financovaný cezhraničným programom POCTEP a bol podporený sumou 1 549 795,06€.

Piedmont (Taliansko)

Dobré praktiky:
Parco Paesaggisticoe Letterario - Záhrada a literárny park "Langhe Monferrato e Roero"

Záhrada a literárny park "Langhe Monferrato e Roero" propaguje územie a životy najväčších autorov Piedmontu (Fenoglio, Pavese, Alfieri..). Záhrada a literárny park "Langhe Monferrato e Roero", prostredníctvom životov a prác niektorých najväčších autorov Piedmontu (Beppe Fenoglio, Cesare Pavese, Vittorio Alfieri, Augusto Monti, Giovanni Arpino Davide Lajolo), ponúka turistom a návštevníkom inovatívny spôsob interpretácie záhrady a miestnej kultúrnej identity. Hlavným cieľom je vytvorenie regionálneho systému prostredníctvom koordinovanej propagačnej stratégie ako súčasti „integrovaného turistického projektu" pod názvom Záhrada a literárny park "Langhe Monferrato e Roero" skvalitniť územia pôsobenia miestnych spisovateľov.
Projekt má tri tematické ciele, v rámci ktorých miestne autority a asociácie predkladajú podnety a aktivity. Sú to tieto ciele:

1. Infraštruktúra. Miestne organizácie schvália sériu koordinovaných projektov (literárne chodníky, sanácia budov,...)

2. Kultúrne animácie. Miestne organizácie a asociácie predkladajú svoje podnety v „Kalendári podujatí" vo viac ucelenej a logickej podobe, program kvalitnej kultúrnej animácie v „Dolnom Piedmonte" sa spája s podujatiami na miestnej úrovni.

3. Integrovaná turistická využiteľnosť. Budú vytvorené špecifické turistické balíky, ktoré budú obsahovať lokálne zdroje (ubytovanie, jedlo a nápoje, kultúrne služby).

Efektívnosť
Park je významným kultúrnym prvkom Piedmontu. Je to vynikajúci spôsob ako spropagovať kultúru, ekonomiku a tradície oblasti „Langa".
Existujú organizácie ako napr. "Cesare Pavese Centre" a "Beppe Fenogilo Study Centre", ktoré konajú veľmi dynamicky, iné s väčšími problémami.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Literárny park umožňuje spoznávať najlepšie kultúrne, turistické a krajinné možnosti v tejto oblasti. Reprezentuje spojenie kvalít tohto územia podporené dohodou medzi miestnymi autoritami, asociáciami a spoločnosťami, ktoré môže byť využité tiež v iných vidieckych oblastiach Európy.

Potrebné zdroje
Park nemá stály koordinačný výbor a je príliš závislý na verejnoprávnych finančných prostriedkoch. Je nevyhnutná integrácia s existujúcimi oficiálnymi cestovnými kanceláriami a pracovníkmi.

Viac informácií
http://www.parcoletterario.it/index.php

Dobré praktiky:
EcoMuseo dei terrazzamenti e della vite („Dry Stone“)

Ekomúzeum tzv. suchých kamenných terás (bez spojovacieho materiálu) je dôležitým výsledkom miestneho dedičstva, zhodnotením kultúrnych tradícií a zručností horského regiónu „ALTA LANGA“.
Ekomúzeum sa nachádza v dedine Cortemilia v „Monte Oliveto“, v blízkosti románskeho kostola. Pozostáva z hlavnej budovy, ktorá slúžila ako stará farma spravovaná mníchmi, ktorí pravdepodobne vyrábali olivový olej. V súčasnosti je renovovaná a slúži ako stále laboratórium a ubytovňa pre študentov a návštevníkov. Na jar a v lete sa tu organizujú laboratória pre deti a študentov, aby sa naučili o kultúre a tradíciách horského regiónu Alta Langa, ako pripraviť typické jedlo s lieskových orieškov a ako renovovať suché kamenné múry a vidiecke obydlia. Celá oblasť bola zreštaurovaná, terasy a vidiecke obydlia sú z miestneho kameňa.
Dnes je ekomúzeum k dispozícii pre návštevníkov a demonštruje zručnosti a spôsobilosti obyvateľov hôr meniť krajinu využívajúc prírodné zdroje.
Od novembra 2018 sú tzv. suché kamenné terasy uznané ako nehmotné dedičstvo UNESCO.

Potrebné zdroje
Aby mohlo byť múzeum otvorené po celý rok, je potrebné mať stály tím. Bude nevyhnutné revitalizovať celú regionálnu sieť ekomúzeí a spojiť ich do nadnárodných iniciatív.

Efektívnosť
Ekomúzeum usporiadalo zopár propagačných aktivít spojených s projektami v rámci Erasmus+ a projektom CRINMA.
Ekomúzeum je ukážkou demonštrujúcou schopnosť stavania suchých kamenných múrov a využitia typického kameňa z oblasti „LANGHE“. Zároveň je lákadlom pre kulinárske a s jedlom spojené zážitky a kurzy spojené s miestnym produktmi.

Problémy
Vďaka projektu CRinMA sa samospráva UNCEM skontaktovala s inými európskymi ekomúzeami a objavila lepšie riešenia na propagáciu miestneho kultúrneho dedičstva.

Potenciál pre vzdelávanie alebo transfer
Vďaka projektu CRINMA sa uvažovalo o viac „digitálnom prístupe“ ako spropagovať kultúrne dedičstvo, ako sú napríklad aplikácie pre smartfóny. Ekomúzeum sa musí stať súčasťou organizovanej siete malých múzeí a kultúrnych atrakcií tejto oblasti. Tento proces organizácie kultúrnej siete dedičstva horských území bude súčasťou projektu, ktorý, dúfame, bude financovaný v rámci národného programu „AREE INTERNE“.

Tri horské oblasti

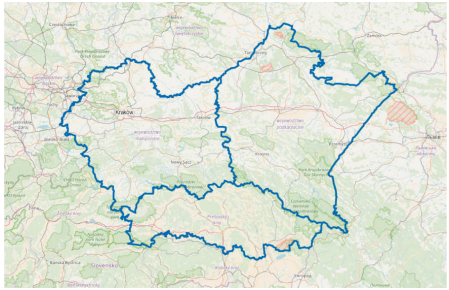

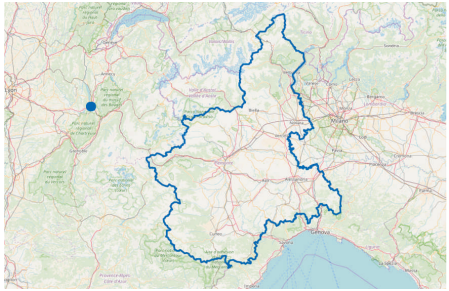

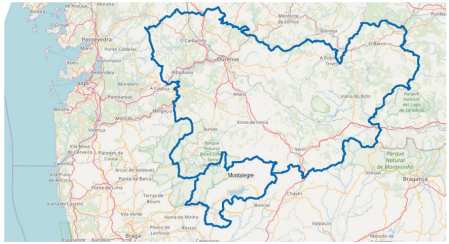

- Poľsko-Slovensko: Karpatská oblasť
- Francúzsko-Taliansko: Alpy
- Portugalsko-Španielsko: Cezhraničná biosférická rezervácia Gerês-Xurés

CRinMA
Interreg Europe

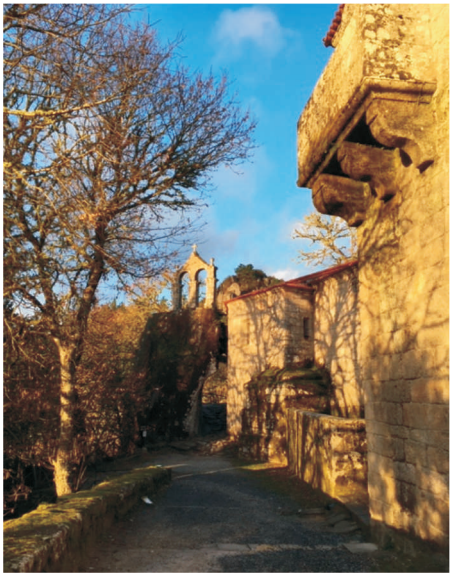

Interreg Europe

European Union | European Regional Development Fund

Kontakt:
Agentúra regionálneho rozvoja PSK
www.arrpsk.sk